УДК 368

М.Ю. Коваленко,
студентка IV курсу ФЕФ,
спеціальність «Фінанси та кредит»,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»,
Д.Р. Мороз,
студент IV курсу ФЕФ,
спеціальність «Фінанси та кредит»,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник: Т.І. Стецюк,
к.е.н., доцент, доцент кафедри страхування,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

КОНКУРЕНТОЗДАТНІСТЬ СТРАХОВИКІВ НА РИНКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

Стан розвитку національного страхового ринку є одним із показників, що дозволяють оцінити глибину, ефективність та проведення економічних реформ, які пов'язані зі зміною фундаментальних економічних відносин в країні, роллю держави у забезпеченні соціального захисту населення, формуванням нових принципів державного регулювання і державного втручання в національну економіку. Необхідною умовою страхового ринку є конкурентоздатність страховиків.

Конкурентоздатність страховиків характеризується наявністю конкурентних переваг і певної конкурентної позиції. Конкурентні переваги формуються багатьма чинниками, а саме:

– станом ефективності надання страхових послуг;
– діяльністю керівництва та апарату управління організації;

– розміром інвестиційного доходу страхової організації за останні роки;

– мережевою структурою представництв страхової організації, оскільки розгалужена мережа представництв дозволяє залучити більшу кількість клієнтів, а для клієнта підвищує зручність та ефективність обслуговування;

– часткою страхового ринку, яку займає певна страхова організація;

– рівнем надійності та рейтингом компанії відповідно до міжнародних стандартів;

– досвідом функціонування та репутацією на ринку.

Відповідно до підсумків діяльності страхових організацій за І півріччя 2015 року загальна кількість «life» страхових організацій станом на 30.06.2015 становила 52 компанії, тоді як на кінець 2014 року в Україні налічувалось 57 страховиків, які здійснюють страхування життя. Відбувається поступове зменшення кількості страховиків, які не витримують конкурентної боротьби на ринку. Основними причинами зменшення страхових організацій, на нашу думку, є їх велика кількість з недостатньо розвиненим менеджментом, нераціональним розміщенням коштів, недостатньою капіталізацією і низькою якістю активів.

Щороку в Україні здійснюються рейтинги щодо діяльності страховиків. Так, за І півріччя 2015 року у п'ятірку найбільших страхових організацій зі страхування життя за обсягом зібраних страхових премій увійшли такі компанії як: «PZU Україна Страхування життя», «МетЛайф», «УНІКА Життя», ТАС, «Аска-життя». На сьогоднішній день дані компанії володіють сильними конкурентними позиціями, потужним власним капіталом, високим рівнем бізнес-активності, і довірою у населення, а тому охоплюють значну частину ринку страхування життя в Україні.

Варто відмітити, що в Україні, на нашу думку, функціонує велика кількість страховиків порівняно з розвинутими країнами світу, де переважає не кількість, а якість страхових організацій у наданні страхового захисту населенню. Для оцінки стану конкуренції на ринку страхування життя, розраховують два основні показники: показник концентрованості ринку, що характеризує, яку частку займають на ринку Топ-3, Топ-10, Топ-20 і т. д.

страхових організацій та індекс Герфіндаля-Гіршмана, який являє собою суму квадратів ринкових часток страхових організацій (його переважно прирівнюють до 1000). Якщо значення більше – ринок вважається досить концентрованим, з наявністю підвищених ризиків для клієнтів, і навпаки.

Щодо індексу Герфіндаля-Гіршмана (ІГГ) по ринку страхування життя, то він склав 1 002,00. В цілому по страховому ринку – 184,73, тобто в 5,4 рази менше, ніж на ринку страхування життя. Наведені дані свідчать, що в І півріччі 2015 року значний рівень конкуренції (ІГГ в 5 разів менше 1000) спостерігався на ринку видів страхування інших, ніж страхування життя, в той час як на ринку страхування життя наявна помірна монополізація [1].

Незважаючи на значну кількість страхових організацій, фактично на ринку страхування життя основну частку валових страхових премій (99,1 %) акумулюють 20 СК «Life», які становлять 38,5 % всіх СК «Life». Перші ж 3 компанії, про які йшлося вище, займають 44,4 % ринку. Отже, на нашу думку, ринок зі страхування життя не можна вважати монополізованим, оскільки антимонопольне законодавство України визначає монопольне становище на ринку, виходячи з ринкової частки однієї (не більше 35 % ринку) та трьох (не більше 50 % ринку) компаній, однак досліджувані показники дозволяють охарактеризувати ринок страхування життя України як висококонцентрований, з нерозвиненою конкуренцією та значним ступенем монополізації.

З проведеного дослідження можемо стверджувати, що ТОП-5 страхових організацій ведуть найбільш зважену політику на ринку, що характеризує більшість «life» страховиків недостатньо конкурентоздатними. При цьому, зменшення кількості страховиків, що нині спостерігається в Україні, призводить до нарощення конкуренції на ринку страхування життя, а лідери страхування втрачають частину ринку. Тож конкурентоздатність організацій не є їх постійною характеристикою, та щоб зберегти своє місце на ринку, страхові організації мають адаптуватись до діючої ринкової кон'юнктури, враховувати реальні потреби споживачів страхових послуг та бути чесними.

Список використаної літератури

1. Підсумки діяльності страхових компаній за І півріччя 2015 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://forinsurer.com/files/file00556.pdf.
2. Гаманкова О. Інформаційні вади дослідження ступеня монополізації ринку страхових послуг України [Текст] / О. Гаманкова // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 10 (100). – С. 80–87.
3. Привалова О.М. Аналіз конкурентного середовища на ринку страхування життя України / О. М. Привалова // Економіка, фінанси, право. – № 9. – 2012. – С. 14-18.

УДК 368.01 (477)

Ю.М. Коваленко,
д.е.н., професор, професор кафедри фінансових ринків,
Університет державної фіскальної служби України

РОЗВИТОК СИСТЕМИ САМОРЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Фінансовій політиці України щодо страхової діяльності не вистачає прагматичності, адже вона концентрується здебільшого на загальних оздоровчих заходах (часто косметичного характеру), націлених переважно на нормалізацію нормативно-правової бази і частково структури управління страховим ринком. Нині прийнято низку нормативно-правових актів, що регламентують сферу страхової діяльності. Проте ці інституційні атрибути можуть існувати ніби потенційно, у певному «віртуальному» просторі, з великим лагом між інновацією і її безпосереднім функціонуванням.

Ми акцентуємо на тому, що важливим є не тільки прийняття формальних правил, а й забезпечення реальних заходів із впровадження їх у страхову діяльність. У цьому контексті важливим є розвиток системи саморегулювання страхової діяльності в Україні.

Саморегулювання страхової діяльності має виконувати такі цілі: протидія фінансовим ризикам; покращення інфраструктури страхового ринку;